

ματικῷ συστήματι, συχνάκις δὲ καὶ δημοκράτοι τινὲς ἢ ἀγύρται πλανῶντες καὶ πλανώμενοι τὴν Ἀγγλίαν αἰετοῦ ὡς ἀναντιρρήτον ἐλεγχον τοῦ διεισδυτισμοῦ τῶν ἀναφέρουσιν τὰ ἐξ αὐτῆς δὲ ἐπιχειρήματα ἀδιακόπως κατὰ τῶν ἐναντιῶν ὡς ἀκαταμάχητον πυροβολικὸν κινουσιν, ὅταν θέλωσι νὰ κυριεύωσιν ἐξ ἐρόδου σπουδαῖον τι ζήτημα καὶ νὰ κατατροπώσωσι τοῦς πολιτικοὺς ἐχθρούς των. Ἀλλ' οἱ θεσμοὶ τίνος τόπου ἄμφοτεροὶ πάντες καὶ εἰς ἄλλους, καθὼς τὰ κρούσπαλα; Ὁμοιάζουσι παντοῦ τῶν διαφορῶν λαῶν οἱ χαρακτῆρες καὶ αἱ περιστάσεις; Οὐδεὶς περὶ τούτου μεριμνᾷ, πάντες δὲ χαρμώμεθα, ὅταν βλέπωμεν χασμομένους τοὺς ἄλλους καὶ ἐπαναλαμβάνομεν ὡς ψιττακοὶ ὅτι ἀκούσμεν.

Ἐξοριστός τις Γάλλος διατρίψας ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν μεγάλην Βρετανίαν ἔλεγεν ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ ἦσαν Κινεζοὶ τῆς Εὐρώπης. Οὐδεὶς ἀμυνομένην ὅτι ἐξέχουσι κατὰ τὸ μεγαλεπήβολον καὶ προσηγήθησαν πνυτων κατὰ τὸν ὕλινον, οὕτως εἶπεῖν, πολιτισμὸν ἐπειδὴ οὐδαμῶς εὐρίσκονται τοιαῦτα ἀναπαύσεις καὶ εὐκολαί τοῦ βίου διὰ μιᾶς λέξεως comfortable περιλαμβάνομεν. Ἀλλὰ κατὰ πόσα ἄλλα εὐχαριστοῦνται νὰ διαμένωσι στάσιμοι, ἢ τοῦλάχιστον ἀναισθητικῶς προσδύνουσιν! Ἡ μονοτονία τῆς συναναστροφῆς των ἀντανακλάται καὶ εἰς τὴν νομοθεσίαν των· ἂν οὐ δὲ ἀπέθανεν ὁ Moore, ὁ Cooper, ὁ Byron, ἐξώπησε δὲ ὁ Bulwer, τὸ κακὸν τοῦτο ἐκτείνεται ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν· ὅθεν κυρία τις ἐρωτηθεῖσα «Τι μυθιστόρημα θέλετε νὰ σᾶς διαβάσω; Τὸν Grandisson εἶπεν, ἐπειδὴ ἂν ἀποκοιμηθῶ, δὲν θέλω ζημιωθῆ· ἐξυπνήσασα δὲ ὑπάρχω βεβαία ὅτι θέλω εὐρεῖ τὰ αὐτὰ πρόσωπα διαλεγόμενα ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς κέδρου.»

Ἰδὲ τὴν Ὀξωνίαν καὶ Κανταβριγίαν, δύο μητροπόλεις τῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων τῆς Ἀγγλίας. Διαφέρουσι κατὰ τι τῶν πανεπιστημείων τοῦ μεσαίωνος, ἢ τὰ σχολεῖα αὐτῶν παραλλάσσουσιν ὅπως οὖν κατὰ τὸ σχῆμα τῶν μοναστηρίων; Ἡ αὕτη σχολαστικὴ φιλοσοφία ἐπικρατεῖ ὡς τὸ πάλαι εἰσέτι, αἱ αὐταὶ διαλεκτικαὶ λογομαχίαι ἐκάττοτε γίνονται, αἱ αὐταὶ δὲ ἐξεῖς καὶ προλήψεις ἐξακολουθοῦσιν, οἱ καθηγηταὶ ἐνδύονται μέλαινα στολὴν, μόνος δὲ ὁ ὕψος τοῦ πατρικίου φέρει δικαιοματικῶς ἐπὶ τοῦ πύλου χρυσοῦν λίγρον (γαλόνι).

Ἦπαγε ἔπειτα εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἢ περίελθε τὰ ἀνώτατα δικαστήρια· ἀρχαῖαι ἐθιμοταξίαι, παράλογοι νόμοι καὶ βάρβαροι ποιναὶ διατηροῦνται σχεδὸν ἀπαράλλακτοι, τὰ προνόμια διακρίνουσιν οὐ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ δλοκλήρους ἐπαρχίας, τῆς δὲ ὑπεροχῆς τὰ ἐξωτερικὰ σύμβολα πανταχόθεν προβάλλουσι. Τοιαῦτα λείψανα τοῦ παρελθόντος κίβνται ἐν μέσῳ τῶν ἐξαισίων θαυμάτων τῆς ἐνεστώσης βιομηχανίας, ὡς γοθικῶν πτερίων ἐρείπια ὧδε κἀκεῖσε διεσκοπισμένα, ἢ ἀτάκτως καὶ κατὰ τύχην ἐνίοτε εἰς νέους τοίχους εὐρισκόμενα. Τοῦτο φαίνεται τόσῳ ἀλλόκοτον καὶ γελόιον, ὡς ἂν ὑπελείς ἀπολιθώσεις περιεστοιχοῦντο ὑπὸ τιμαλφῶν σαπφείρων καὶ ἀδαμάντων εἰς χρυσοῦ δακτυλίου σφενδόνην.

Ὅποσον χάσμα διαχωρίζει τοὺς ἀριστοκράτας ἐκ τῶν μὴ σημανομένων εἰς καταγωγῆς ὑγείαναι! Πό-

σον δυσκόλως πάντοτε οὗτοι ἀναρρῶνται εἰς τὴν κλίμακα τῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργημάτων! Τίς δύναται νὰ ἀνταγωνισθῇ ἐπιτυχῶς εἰς τοὺς Ἡρακλείδας καὶ Ἀλκμαϊωνίδας καὶ Ἀλεωνάδας τῆς Ἀγγλίας, ἂν τύχῃ τὸ γένος ὑποδέστερος; Ἡ πολιτικὴ ἰσότης λείπει· διὰ τοῦτο οἱ ἱεῖροι καταπίπτουσι τοὺς ἀδυνάτους, οἱ πλούσιοι ἐντροφῶσιν ἐκ τῶν ξένων ἰδρώτων καὶ ῥητορεύουσι κεκαρσμένοι ἤδη εἰς τὸ βουλευτήριον, οἱ πτωχοὶ δὲ αὐτομικτονοῦσιν, ἢ δυνάστητες συνάγειλάζονται κατὰ χιλιάδας εἰς τὸν αὐτὸν τόπον διὰ νὰ ὑπογράφωσιν ἀναφοράς· αἱ παρατηρήσεις ὁμως, καθὼς καὶ οἱ γογγυσμοὶ των, ἐξατμίζονται εἰς τὸν αἶρα, ἢ διασκεδάζονται μετ' ὀλίγον ὡς ἡ ἐπικαθημένη εἰς τὴν χώραν αὐτῶν οὐίχλη.

Ἀλλ' ὑπάρχει ἤδη καιρὸς νὰ ἀποχωρήσωμεν ἡμεῖς ἐκ τῆς σκηνῆς, διὰ νὰ ἐμφανισθῶσιν ἀρμοδιώτεροι ἄλλοι (1) καὶ πιθανώτεροι εἰς τοὺς λόγους των.

«Ὅποια εἰμαρμένη ὑρεῖ τὴν γεωργικὴν τάξιν τῆς πατρίδος ἡμῶν εἰς τὴν βρεβρότητα, ἐν ᾧ ἔπρεπε καὶ αὐτὴ νὰ ἀκολουθῇ τῆς προόδου τὸν δρόμον; Ἡμεῖς μὲν ἐγκαυχώμεθα εἰς τὴν παιδείαν καὶ τὰ τεράτια τῆς βιομηχανίας, ὁ δὲ ἀγρονόμος, ὁ χωρικός, ὁ ἐκμισθωτῆς βυθίζονται βαθμδὸν εἰς κατὰστασιν, τὴν ὁποίαν οὔτε νὰ θεραπεύσωμεν φροντίζομεν, οὔτε κἂν ἐκ τοῦ πλησίου νὰ παρατηρήσωμεν. Τὰ ἤθη καὶ οἱ ἔξεις αὐτῶν ἀεφαρξοῦνται ἀδιακόπως, κατήνησαν δὲ χειρότεροι καὶ αὐτῶν τῶν ἡμεροβίων ὑπηρετῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀξιοῦμεν νὰ στερεώσωμεν καὶ νὰ ἀνακαινίσωμεν μάλιστα τὸ πολιτικὸν σύστημα, ἂς ἐπιβλέψωμεν πρῶτον εἰς τὴν νόσον ταύτην, ἥτις κατατρώγει ὡς φαγέδαινα δλοκλήρον τὴν κοινωνίαν, ἐξακολουθεῖ δὲ λαθραίως τὴν φθοράν· οὐδὲν ἄλλο φαίνεται ἄξιον ἐπιμελείας συντόνου, οὔτε ἐκφοβίζει τοσοῦτον.

Πῶς διὰκείναι ἄρα ἐν πράγματι οἱ χωρικοὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὡς πρὸς τὰς ἀνωτέρας τάξεις;

(1) Ἡ yvestminster Review

Τὸ ἄρθρον αὐτῆς περιέχει οὐ μόνον περιεργονεῖς εἰδήσεις ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν γεωργῶν τῆς Ἀγγλίας, ἀλλὰ καὶ γνώμας πολιτικῆς οἰκονομίας καὶ ἱστορικᾶς εἰσηγήσεις ἀξίας λόγου. Ἐξ αὐτοῦ καταδείκνυται πόσον ἡ Ἀγγλία διὰ τοῦ τερατώδους συνδυασμοῦ κακῶν νόμων, ἀφρορητῶν φόρων καὶ ἀνοήτων ἐλεημοσυνῶν κατέστησε τὴν ἀγροτικὴν τάξιν πολέμιαν τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῆς κοινωνίας ἐν γένει. Οσα λέγει ὁ ἀρθρογράφος περὶ τῆς διανομῆς τῶν ἔργων καὶ τῆς εὐρέσεως τῶν πόρων ὑπὲρ λαοῦ ἀκαταπαύστως ἀνξανομένων ἐφαρμόζονται οὐχ ἥττον εἰς τὴν μεγάλην Βρετανίαν, ἢ εἰς ἅσασαν τὴν Εὐρώπην, ὅπου πληθύνουσι ὁσημέραι οἱ χειρώνακες καὶ ἐργάται, ὁ δὲ πολιτλαπλοσιασμός αὐτῶν ἐπιγέρων πρῶτον τὴν ἐλπίαν τῶν ἡμερομισθίων, ἔπειτα δὲ, ὡς παρακλόνθημα ἀναγκῆς, καὶ τὴν ἐνδειαν ἐφαρξοῦσι προπονεῖν τὸν λαόν. Ὅθεν ἡ ὑποδεικνυμένη θεραπεία ἔπρεπε ἔσως νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν.